

силата на султанския Ферман от 28 февруари 1870 г., българският народ отново придобива своята църковна свобода. Учредена бе независима българска църква под името Българска православна църква, която принадлежи за българския народ. Независима от това българското за българския народ разрешение на църковния въпрос Цариградската патриаршия през 1872 г. обяви Българската църква за схизматична и в по този начин в постави в едно неблагоприятно положение в семейството на православните църкви. Това положение, повече формално, отколкото фактично, продължи до 1945 г., когато силата на евангелската любов преодоля всички пречки и злополучната схизма беше вдигната. Българската църква отново зае своето място в соима на православните църкви. Това стана възможно с братолюбивото съдействие на председателите на всички православни църкви и най-вече с активната помощ на Руската православна църква. Изключима заслуга за успешното разрешаване на този въпрос има и Правителството на НРБ, което активно подкрепи Църквата в усилията ѝ за вдигане на незаконно наложената схизма.

Вдигането на схизмата беше само преходен момент към пълното уреждане междуцърковното положение на Българската православна църква. През 1953 г. беше възстановено патриаршеското ѝ достоинство и на 10 май с. г. Третият църковнонароден събор избра първия ѝ председател — Негово Светейшество Патриарх Кирил. В усилията ѝ да се възвърне древното патриаршеско достоинство Българската църква срещна пълно разбиране и подкрепа от Народната власт.

Присъединеният Патриарх Кирил получи от своите велики предшественици голямо морално наследство. Негов дълг беше да го авазни, да го утвърди и да го умножи. Той мъдро пренеши нуждите на новото време и даде правна насока на църковния живот. Многогранната дейност на Църквата се проявява главно в следните насоки: църковност (православие), патриотизъм, миротворство и кулмунизъм.

Нашата Църква ревниво пази чистотата на вярата и устроителство на църковния живот така, каквато е била и е предялено от са, апостоли, от Вселенските събори и от древните църковни отци и учители. С тази вара са закъмени нашите прареди и нея те са предавали от поколение на поколение до наши дни. Църквата учи израиците да живеят според изискванията на евангелското учение за мир, любов и братство между всички хора, насажда у тях любов към труда и чувството на милосърдие, състрадание и взаимомоим.

Известни са заслугите на Българската църква за запазване на националното съзнание на народа ни. В дни на най-тежки изпитания тя е била несъмнената крепост на българския дух и успешно е отблъсквала всички асимилаторски догми, откъдето и да са идвали те. С неотслабнава ревност Църквата изпълнява своя патриотична длъжност и днес. И това тя постига както с проповядване, така и с въздействие от богатото наследство от миналото. Великолепени и оригинални манастирски комплекси, възникнали архитектурни форми, изработени в голямо майсторство икони и стенописи, мелодичните звуци на църковните камбани — всичко това оказва голямо въздействие за патриотичното възпитание на подрастващото поколение. Там всички българи се изпяват несраведливо пред творенията на българския гени и възхваляват от тях, че може да не обикне своето, родното, българското.

Петнадесети световен конгрес по философия

От 17 до 22 септември т. г. нашата страна се бъде домакин на един забележителен форум на световната мисъл — във Варна под шефството на Председателя на Държавния съвет на Народна Република България Тодор Живков ще се състои Петнадесетият световен конгрес по философия, спонсиран от Международната федерация на философските дружества в света.

Както в постоянното ръководство на Федерацията, тъй и в международния Конгресен комитет намиат участие десетки най-изтъкнати и съвременни философи от всички страни на света, представляващи най-различни философски съвременни течения. Българският организационен комитет на конгреса е под председателството на академика Тодор Павлов, подпредседател е академик Сава Глиновски, секретари са Стефан Ангелов, Михаил Бълваров, Дени Павлов, Добрин Спасов и Анастас Чолаков, а като членове участвуват повече от двадесет души известни философи автори, председатели на творчески съвети и променни общественици, така че е ангажирана широко цялата наша научна мисъл и е подчертан представителният характер на конгреса както в световен, тъй и в национален мащаб.

Отговорният за основния характер на нашата преломна световно-историческа епоха, която стои под знака на велика революционна научна, технически, социална и обществено-политически преобразования и постижения, конгресът ще про-

През първите години след Втората световна война, когато споменът от изживяните ужаси беше още пресен, народите смятаха, че никой вече не ще помисли за война. Но развитието на международните отношения не потвърди тази оптимистична заключениа. За известни кръгове в някои страни настъпното след войната успокоение очевидно не беше изгодито. Те замисляха нощи военни акции за постигане свои егемонични цели. Мирът в света отново бе застрашен. Това подтигна всички члестни хора по света да се обединят и да създадат едно мощно движение в защита на мира. Във всички страни бяха създадени национални комитети в защита на мира, които обединиха всички миролюбиви сили от цялата планета в Световния съвет за защита на мира.

Християнските църкви не можаха да останат безучастни в тази благородна борба. По дълт и по съместие застанаха на страната на борбите за мир и обединява силите си в Християнската миротворна конференция.

Българската църква, вярна на евангелския зов за мир на земята и добра воля между хората, още отначало се включи активно както в националното, така и в световното движение за мир. Негово Светейшество Българският Патриарх Максим, синодалните архiereи, епископати, клирици и миряните — цялата наша Църква дейно участва в борбата за запазване мира в света. Изтъкнати наши църковници (духовници и миряни) заемат отговорни места в управителните органи на Християнската миротворна конференция.

В междуцърковните отношения след Втората световна война с особена сила се прояви стремежът към обединяване разделените от векове християни. Съвременното християнство е обхванато от един все повече засилям се дух на кулмунизъм. Схванали молитвата на Христа Спасителя „да бъдат всички едно“ (Иван 17:21) като Божия повел, съвременните християни оценяват своето взаимно разделяне и отчуждение като грех, спрямо единството на Църквата и търсят пътища за обединяване на всички вярващи в едно Христово царство. Днес кулмунизмото движение бързо се разраства и стесни все повече съмишленници. Сега в Световния съвет на църквите (междуцърковна организация за християнско единство) членуват повече от 250 отделни християнски църкви и религиозни общности. Този факт ясно говори колко голяма е нуждата от кулмунизески контакти за възстановяване единството в духа на древната Апостолска църква.

В кулмунизеското движение на ред с останалите поместни православни църкви участвва и Българската църква. Като запазва непроменен своето православие съзнание, като славя предадения ѝ от древната Църква канонически ред и богослужебна практика, нашата Църква искрено желае „да бъдат всички едно“ и с готовност дава своето сътрудничество за постигане на християнското единство. Представители на Българската православна църква с усърдие работят за постигане целите на кулмунизеското движение, като заемат и отговорни места в управителните органи на Световния съвет на църквите.

В ползено сътрудничество с Държавата Българската православна църква успешно изпълнява както вътрешната си мисия сред своето население, така и заедно с всички миролюбиви църковници живот за разрешаване на общоправославни и общохристиянски въпроси.

течо под общата тема „Човекът, науката и техниката“ и има за своя най-висока задача не само изобилие да посочи подчинените служебни аспекти на науката и техниката в живота на човешеството, но и да сочи пътища и методи за конкретното им използване за мирното съществуване, за всестранина напредък и за щастието на хората.

Работата на конгреса според обявената програма ще протече под четири форми: а) алаварни заседания, в които ще бъдат обсъдени темите: Философия и наука, Морал и култура и Техника и човек; б) коловкумни събеседвания, в които ще се обсъждат темите: Разум и дело при преобразяването на света, Философията и прощест на научно-техническата революция, Познанието и целостта във вена на науката, Структурно-функционални съвременни научни познания; в) дискусии върху темите: Същност и съществуване на човека, Етика, етика и практика, Човек, човек и история, Обществото и неговите форми, Човекът и неговата лична свобода, Отговорност и художествено творчество, Проблеми на детерминизма, Бъдещето на философията; г) научно-изследователски групи върху темите: Логика и методология на науката, Философия и религиознознание, Лингвистика и антропология, Съвременната метафизика, Съвременни изследвания по История на философията, Философски аспекти по психологията, Философия на обединяването и на възпитанието, Философия на правото и на политиката.

В последния, вече трети под ред бюлетин на Международния конгресен комитет, който (булетин) се издава на чети-

рите официални езика на конгреса — английски, руски, френски и немски — председател на Комитета проф. д-р Лео Грабинел от Виена и генералният секретар проф. д-р Андре Мюрше от Берн се обръщат с едно пламенно въззвание към всички философи в света да вземат активно участие в конгреса, като посочват няколко извънредно важни географско-исторически, обществено-политически и философско-хуманитарни, етични съображения. Първо те посочват, че намиращата се на прекрасното черноморско крайбрежие Варна предлага чудесно съчетание между природни красоти и културни съвременни удобства; второто и съчетание между древни историко-археологически културни паметници и съвременни научно-технически постижения. Второ, те посочват организационната амбиция, умение и разпоредителност на българския конгресен комитет и на цялата българска общност да организират в осигурат едно многогранно, свободно, задълбочено и полезно обсъждане на поставените теми и едно разнообразно, пригодно и полезно преаранжиране изобилно в България на делегатите и гостите на конгреса. Трето, те посочват, че е съвременно историческият момент, който човешкото преминава, така че е необходимо все по-пълното и енергично сътрудничество на всички интелектуалци — избора възля, за да могат науката и техниката да се използват за благото на човешеството, а не за взаимни изтребвания и унищожения. И пожеже възвръщането с писмо през м-д декември 1972 г., при още твърде неясните перспективи на бъдещето, то съзрява и едно трагично предупреждение: „Никой не знае в тоя час, дали традиционното вече свикване на световни философски конгреси ще може да продължи през близките десетилетия, защото времето се мениг... В това отношение философският конгрес във Варна е призован в края на нашата век да създаде епоха в историята на световната философия.“

Човек не може без дълбоко възмущение да чуе таи агрижени речеие както поради мисълта за заплахата, която те сочат, така и поради мисълта за отговорността на всички съвременни човещи (а то ще рече — най-вече на философите!) за бъдещето на човешеството.

Като говорим за отговорността преди всичко на философите, ние в съгласие с новогръцкия копнеж на Платон — нацело за управлението да застава философите, а и в съгласие с изказването на Карл Маркс, че е допона време вече, философите не само да обясняват света, но и да го преобразавят, ние силно да величико дело на прозорливци и философи създобчици във всечовешките проблеми политически родни на народите в света днес. Ние сме щастливи, тъймо таи година най-ясно да видим велика светлост обхвалява от ни, наролюбия и миротворен дух, който, много естествено, не ни дава право да забравяме или да подценяваме трудността по пътя към световния мир, но който ни създава светлата надежда и упование, че разумът ще надвее в между-човешките отношения и мирът ще победи войната, за да послужи като предпоставка за щастиего на всички човещи. Водиме успешно ползоседки преговори и сълючения в Бон, Вашингтон и Париж договори засягат благоприятно съдбата на цялото човешество. Те, колкото и да са били в декември 1972 г. заплагувани и по дипломатически път програмно оточувани, даяеи не са могли да бъдат конкретно предвидени в своите благоприятни, миротворни обективни резултати и в своите субективно-психологически отражения; — напротив, бивааи до края очаквани от някои със скептицизъм и аляорачност. Затова във тоякоа по-ясно и красноречиво имаме възможност чрез тях и след тях, а именно и дътя за виджаме философията в нейната вътрешнонародна и международна жизнелост, действителност и преобразователна моц, и имаме още дътя — към числото на великите кабинети световни философи през вековете да отнесем с дълбоко право и великии в световно заслужаваи дивизи политически дейци и водачи. Защото ако Платон още е определял политиката като мъдрост и умение на хората да уреждат разумно и за всички щастливо

съвместния си живот, ние в наше време, особено през тази година повече от всякога изгледаио виджаме политиката да е възможна във висока философия и философията да е активна сила в съвременно преобразователна сила чрез политиката.

Най-праса дътя на новии миротворци дух в Европа и в света е току-що състояло се в Хелзинки и завършило при изключително благоприятни общо настроение Общоевропейско съединение за сигурност и сътрудничество. То — както е известно — започна фактически с една кардинална реч на министъра на Външните работи на Съветския съюз Андрей Громико, в която той изложи основните принципи на една реална европейска сигурност, а именно: суверенно равенство, невътробоа на сила или заплахата да бъде употребена сила, което поставя извън законните войни като средство за разрешаване на международните спорове; териториална цялост на всички европейски държави в сегашните им граници; мирно уреждане на международните спорове; ненаседа във вътрешните работи, което означава че се зачитат политически, икономически и културните основи на другите държави; зачитане правата и основните свободи на гражданите въключително свободата на религиозните им убеждения; равнопоставеност и право на народите да решават сами съдбата си, да установяват такава обикновена стурба и да изготвят такава форма на управление, какъвто те смятат за необходима за себе си; сътрудничество между държавите с цел да се поддържат мирът и сигурността в света, да се установят връзки помежду им в областта на икономиката, културата и др. на базата на суверенното равенство и ненаседа; добросъвестно изпълнение на ангажиментите, произтичащи от международното право“ (Ив. Доиев, кореспонденция от Хелзинки „Важни приноси в делото на мира“ — „Раб. дело“, 4. VII. 1973 г.).

Пр излюкветността и основната важност на изложените принципи съвременно действително протекло в единностния и делото, а също и общите резултати са най-благоприятни. „Найинт стар континент е на път да обрне една важна страница от своята история. За пръв път, откакто той съществува, атрещени на европейските народи се събират в мир, обдладани от волята да направят тоя мир траен и... идвава с добри намерения да се срещнат като равни с равни, за да обсъждат изяснено важни проблеми“ („Духът на Хелзинки“ — „Раб. дело“, 7. VII. 1973 г.).

При тоя благоприятно развитие на положението в света през последно време ние намяна основание за несигурности заключения, че може би идните световни философски конгреси ще бъдат все по-неизбежни и че състоят, защото времето се мениг и както винажаме измененото им става при активната добра воля и съдействие на архинте, бидните философски конгреси трябва да се състоят, за да противостоят с разум и воля на евентуално неблагоприятно (а то би било равностойно на катастрофално) изменение на времето. В таи светлина още по-епохално се очертава значението на XV философски конгрес.

Ако в даяното през декември 1972 г. се говори за епохалност във Варна, ние само 6 месеца по-късно още по-определено и по-категорично можем и трябва да говорим и пишам за епохалност на цялото време, когато представители на различни социални, държавно-политически и мирогледни възможности се заседават съвместно и братски-почтително, със взаимно зачитане и любов агрижаме и с дълбоко парченето от Алфред Фуне „интелектуално себоторечение“, сиреч с философска широта, себегричност и хуманитет, ние обсъждаи общочовешките жизвени проблеми и ние вижаме общоанализи и спасителни за света решения.

Стом пред новият конгрес!

Проф. д-р Дим. ПЕЛОВ

Владимир Лоски — човекът и богословът

Кл. 8 от сборника на Московската Патриаршиа „Богословски трудови“ (Москва, 1972 г.), е посветена на големия руски учен и богослов Владимир Николаевич Лоски. Работил е, тъй е събрата силна съвременна мълка част от огромното му творчество, то чова ни изкача да издирим и други негови заслужаваи, допъли у нас като отделни статии в списанието „Журнал Московско Патриаршиа“. Започнаването ни с живота и произведението му поради у нас желанието да ги направим достижими и по-широк чрез наши читатели, тъй като същеламе напълно изнижено на множаството познаващи на неговото научно наследство, че той е действително едно изключително влияние в съвременната богословска мисъл.

Трудно, много трудно и отговорно е да се пише и говори за Владимир Лоски. Името му се въздуха с широка популярност не само сред православните, но и сред интеллигентите богословски среди. За съжаление, болинството от нашите читатели ще го чуят за първи път. Казваме „за съжаление“, защото не

ома творчеството му, но и цялостния негов живот е един истински пример за ревностно служение на Бога, Православиего и Църквата.

Владимир Лоски е роден в Петербург на 25 май 1903 г. и семейството на известния руски философ Николай Лоски. На 17 годишна възраст той е вече студент в Петроградския университет, където проявява ярка способност влиание към историята на философската мисъл, към съчиненията на св. Отци на Църквата и към западното средновековие. През юневри 1922 г. семейство Лоски емигрира на Запад. Младият Владимир продължава образованието си отпочало в Прага, при знаменития византолог Н. П. Кондаков, а после в Париж, в най-стария френски университет — Сорбоната. Туя, под ръководството на професорите Ф. Лот и Е. Жаксон, той се оформя като един от дръстните познавачи на историята и философията на средните векове. Изучаваиия мистико-теософското учение на Майстер Екхарт и гражданската философска система на

Това Аквински, Владимир Лоски описва най-забавено духовния мир на Запада, разбира дълбоко основите на неговата мисъл и с удивителна духовна неувалност, несъмнената най-малко от средновековната мистика и схоластика, започва с пунителна дълбочина да обосновава превъзходството на своите богословски позиции.

В периода на църковния смут, когато значителна част от руската емиграция във Франция по чисто мирски съображения създава църковен разкол, Лоски остава верен на Майката-Църква и води упорита борба за преодоляване на това ненормално положение. Неговата любов и верност към Майката-Църква обаче нитога не пречи срещу с любовта му към Франция, която според него би могла да стане „огнище на възраждането на християнския Запад“ в духа на Православията. Присъствието на руското Православие във Франция се отразява благотворно върху френското християнство. Независимо от чисто юрисдикционните спорове и разделение то сред руската диаспора, нейният духовно-литургически живот, живата пастирска проповед и не на последно място активната дейност на самия Владимир Лоски разкриват сред големия част от западните християни същността на Православията и вярата в цялата неваля държавна, Западна страна, че тя не е само една източна традиция, а вярна расенска и то не по своето географско разпространение, а по дълбочината, с която обхваща Божествените истини.

През 1933 г. се появява книгата на прот. С. Булгаков „Архивът Божий“, която оказва голямо влияние сред православните културни кръгове. Лоски реагира остро срещу съдържанието се в нея горещо тълкуване на догмата за Божовъплъщението, характерно със своя подчертан рационализъм. В резултат на това той написва неограничен своя книга „Спорът за София“. Със строга и убедителна аргументация, в едно предивно ясно и логически стройно изложение, Лоски доказва, че Божовъплъщението истинно не трябва да се разглежда като проблем, а като духовна реалност, която могат да бъдат достигнати и почувствувани само чрез вярата и съзерцанието на чистия разум.

Настъпват годините на Втората световна война. Потромята на Франция кара Владимир Лоски да направи няколко пъти опита да поеме в армията. Но нейното бързо отхвърляне трети да се осъществи желаното му. Обявяването на страната тя бепа, той да случайно срещнати коли, за да се включи в нивата неваля войска част, дава и най-малко да види и да бъде покусен от зрелището на разгрома и унижението на френската нация, от нейното духовно неблагополучие. „В центъра на неговата драма, отбелязва биографът му, стои Франция и Православие — два полуса на неговата съдба“. През октомври 1940 г. Лоски се завръща в Париж, където постъпва и участва във френската съпротива. Той води най-активна борба срещу хитлеровите оккупатори и съвременно прождава своята научна дейност — чете лекции, участва в редни философски и богословски събеседвания. Това е времето, когато той написва своята абележителна книга „Очерк по мистическото богословие на Источната Църква“, излязла през 1944 г. и преведена по-късно на английски език. Тази книга има капитално значение и се явява като основа за разрешаване централните проблеми на съвременния икономизъм.

След освобождението на Париж при Френската православна мисия е организиран институт, който носи името на св. Дионисий. Неговата задача е да подготви свещеници на френското Православие и да служи за неговото разпространение сред французите. В течение на дълги години Лоски води тук курс по Догматическо богословие и Църковна история. Успоредно с това той продължава своите изследвания върху трудове на Майстер Екхарт и чете лекции на тема „Виждането на Бога в патристическото и византийското богословие“.

От 1947 г. Лоски е ежегоден участник в конференциите на англо-руското дружество в Абингдон (Англия), основано с цел за облизване на Англиканството с Православие. И тук православното свидетелство на Владимир Лоски е в центъра на вниманието и неговото влияние е огромно. Както съобщава Даръс Ж. Чийл, членове английския богослов стават не само негови приятели, но ученици.

Вниманието на Лоски се дължи обаче не само на научно-богословската му дейност. Сам той заявява, че православното мислене трябва да бъде не някакво спекулативно укване, а екзистенциално знание, което изисква изменение на ума, покание на личността пред Живия Бог. Ето защо силата и обаянието на Владимир Лоски се коренят и в неговия духовен и литургически живот. Един факт по този повод. Виздей сам църковен в абсолютния смисъл на думата, той се причастява всяка неделя, утвърждавайки по този начин своя възглед, че при извършване на св. Тайнство Ехаристията човек не трябва да присъства само „качеството на зрелище“, „Само силните, казва той, могат да бъдат агностически пружиножители, могат да приемат един път през живота си Светите Тайни, поглед достигайки съвършенство, те ги приемат като пламъка на обожествяването“. На посещение блжене Лоски изнася лекция, подава каландричната, чете редовно Шестоскамнето. Той се движи винаги с едно малко гръцко

Евангелие, а при всеки Велик пост препрочита цялата Библия. Неговият мисл винаги е бил място, в което никой не се е чувствувал нудж. Тук непрекъснато дълга доброт и живот, на който стоици хора са свидетели. Обчета му към семейство и приятели става прословута. Негов близък отбелязва, че „трудновете му, неговите лекции, откровения му признава, всичко носи върху себе си печата на царствеността на християнина-мирянин, избрал брачния път, но не оставил никаква задълженост на своето християнско служение“.

През 1953 г. неговият колега и близък другар о. Епифан Ковалевски нарушава каноническата връзност към Майката-Църква. Лоски продължава това широкото дело, излязла Наследието „Св. Дионисий“, което давамота работи заедно в продължение на осем години. Неговото внимание сега се съсредоточава върху преподаването на Догматическо и сравнително богословие в пастирските курсове, организирани при Руския Западно-европейски патристически Екзархат и продължава своите дългогодишни изследвания върху мистиката на Майстер Екхарт. Междувременно той взема активно участие в състояния се в Париж Августински конгрес (1954 г.) и във Втората Оксфордска конференция по патология (1955 г.).

Лятото на 1956 г. е паметно за големия богослов. Той е поканен от Московската Патриаршия да посети Москва, Киев, Ленинград и Владимир. След 34 години Лоски отново е в своето Отечество, това е първата си пътуване. Той посещава храмове, богослужения, духовните школи. Обновен и възроден душевно, той напушта Родината, за да не в види някога повече. На 7 февруари 1958 г. Владимир Лоски склωνα завинаги очи в Париж. Знаменателно е фактът, че както тежко на ражданието му съвпада с деня на Свети Дух, така и неговата смърт пада в она ден, в който сеозват православен свят чествана паметта на св. Григорий Богослов.

Разполагаме с твърде малко място, за да може да се посочи огромното богословско наследство на Владимир Лоски. Както се вижда от краткия преглед, който направихме на неговия съдържателен живот път, от оформението си като личност, до своята кончина той преброява много работи, излязла на светлина. Неговите интереси са всеотрасни — Догматическо богословие, Патрология, История, Философия, излюват го и чисто антуржески проблеми, дълги години работи върху мистиката и теософията на Майстер Екхарт и пр. И това не са интереси повърхностни, любителски, а задълбочени проучвания, от които ляда една колосална култура и образование, една бистреста ерудиция. Ние не можем да отгечем, че Лоски е един изключително труден автор, че това е наследство и богослов, недостигнат за широк кръг читатели. Този факт обаче ни най-малко не умалява изключителното значение, което той има за развитието на научно-богословската мисъл. Ако направим един кратък преглед на траматното му творчество, ние ще се убедим абсолютно в това. Още през 1930 г. се явява неговият труд „Понятие за „аналогите“ на Дионисий Псевдоарепиант“. По-нататък следват: „Оригиналното богословие в учението на Дионисий Арепиант“, Париж, 1936 г.; „Спортът за София“, Париж, 1936 г.; „Етод върху терминологията на св. Бернар“, Брюксел, 1942 г.; „Очерк върху мистическото богословие на Источната Църква“, Париж, 1944 г.; Лондон, 1957 г.; „Богословие на свещеника в учението на св. Григорий Палама“, Париж, 1945 г.; 1967 г.; Москва, 1968 г.; „Личността и мислата на Светията Патриарх Сергий“, Москва, 1947 г.; „Изхожданието на Свети Дух в православното учение за Пресвета Троица“, Париж, 1948 г.; Лондон, 1948 г.; „За третото същество на Църквата“, Париж, 1948 г.; Лондон, 1951 г.; Москва, 1968 г.; „Събланието на църковното съзнание“, Париж, 1950 г.; „Всесаята“, Лондон, 1949 г.; Париж, 1950 г.; Москва, 1968 г.; „Преображение“, Берн, 1952 г.; Париж, 1955 г.; „Изкушение и освещаване“, Париж, 1953 г.; Москва, 1967 г.; „Елементи на оригиналното богословие в мисълта на св. Августин“, Париж, 1954 г.; „Догмати за непорочно змачие“, Париж, 1954 г.; „Богословското понятие за човешката личност“, Париж, 1955 г.; „Учението на Божията майка“, Париж, 1957 г.; „Проблемата за „виждане лице с лице“ в патристическата традиция на Византия“, Берлин, 1957 г.; „Предание и предаване“, Париж, 1958 г.; Москва, 1970 г.; „Богословие на образа“, Париж, 1958 г.; „Анофаз и триноично богословие“, Париж, 1958 г. Посмъртно излязат следните негови трудове: „Оригиналното богословие и познанието за Бога в учението на Майстер Екхарт“, Париж, 1960 г.; „Богословие“, Нюшател, 1962 г.; Лондон, 1963 г.; „Части от този труд излязат като отделни статии, както следва: „Св. Иоанн Дамаскин и византийското учение за духовния живот“, Париж, 1968 г. и „Паламитски синтез“, Париж, 1968 г.; Москва, 1972 г. Последните негови издания са: „Догматическо богословие“, Париж, 1964—1965 г. и „По образ и подобие на Бога“, Париж, 1967 г. Излюзният списък на трудове на Владимир Лоски, разбира се, не е пълен. Тук са посочени само неговите най-важни изследвания. Не трябва да се забравя, че след своята смърт той е оставил и много чернови работи в ръкопис, които за съжаление не са обнародвани, а да станат достояние за учения богословски свят. Предполага се, че вече има и не малък брой негови непечатани трудове, за които ние нямаме сведения. Л. А. Успенски съобщава, че за

Лоски днес пришат на най-неочаквана места и на най-неочаквани езици, та дори и неговото семейство узнава за това радно и обикновено със замесване. А един професор от Сорбонската заявява, че ако му се наложи да напише само една справка за многоценните книги и статии на Владимир Лоски в православните, католически, англикански и протестантски издания на най-различни езици, то ще му е изотостане по-не за една година да изостава напълно университетските си занимания. От всичко това става ясно, че на Запад неговото богословско наследство не лежи мъртво на библиотечните дъски, а продължава да свидетелства за истината на Православията.

Да бъде ясносно на читателя богословията на Лоски е една изключително трудна задача. За съжаление, у нас разполагаме с твърде малка част от неговото огромно научно творчество, публикувано в руски превод в "Журнал Московской Патриархии", броеве №№ 9, 1967 г.; 1, 3, 4, 8, 9, 1968 г.; 10, 1969 г. и 4, 1970 г. и в брой 8, 1972 г. на сборника "Богословские труды". Независимо от оскъдните материали, с които разполагаме, обаче не е никак трудно да се установи неговото водещо място в съвременната православна богословска мисъл. Верен на традициите на западното руско богословие от края на XIX и началото на XX век, той привнес в него нови елементи, възходящи не само от научителното му познание творчеството на титаните от светоотеческия период на православното богословие, но и на западните средновековни схоластици, мистици и философи, както и на съвременните православни, католически и протестантски мислители. Но не ни трябва да допускаме мисълта, че у Лоски имаме едно високointелектуално резониране на чужди мисли и идеи. При него виждаме прекрасно съчетание на верността към православната традиция със съвременната мистико-философска и богословска мисъл, което е напълно оригинално, негово собствено. Тук е неговата сила, тук е и неговата трудност. От друга страна Лоски не е само първостепенен богослов, характерна черта на когото е превъзходното и проповедническо знание на Православията, но и задълбочен влиятел на западно-християнското богословие. Вероятно по-голямото разделение на християните той възприема като най-общ грех и затова от рано става активно действащ и дълбоко убеден участник в културноческото движение, давайки свой собствен богословски принос в светото дело на християнското единство. И на тази база той спечелва огромна популярност сред представителите на всички християнски изповядания. Има и друг един факт, който придава особено висока стойност на неговото богословско наследство. Това е, че тук виждаме няколко сухо и книжно изложение на християнските истини, а дъха самият живот, палата дълбочина и вълнуваща истинност на Православията. Християнското богословие, казва Лоски, става средство, съвкупност от знания, дълга да служи на оная дед, която превъзхожда всякаква наука — това е единството на хората с Бога или тяхното освещаване. Така става ясна за нас необходимостта от богословията и несъстоятелността на всякаква приречен агностицизъм.

Мнозина обвиняват Владимир Лоски в краен мистицизъм, който е чужд не само на съвременната научна мисъл въобще, но и на модерното богословие. Сам той отговори по следния начин на тази отрицателна критика: "Всичко това произлиза от забвута на духовна трезвост, от отслабването на връзките с догматическото учение и сбирания опит на Църквата, а който богословията в мистиката не се въздвигват, а взаимно се поддържат. Действително, ако мистическият опит е проява на съдържанието на обикната вяра на отделната личност, то богословията изразява оная, която може да

бъде опито познато от всеки. А към от Истината, съхранявана от Църквата, личният опит би бил лишан от всякаква достоверност, от всякаква обективност. Това би било смесване на истинното от възлюбването, на реалното с илюзорното, това би било "мистицизъм" и най-голяма смисъл на тази дума. От друга страна, продължава Лоски, учението на Църквата не може да западне новешката дума, ако то не изразява известна степен вътрешното опито познание на Истината, дадено а различна степен на всеки вяряец. Затова, заключва той, няма мистика без богословие и най-вече богословие без мистика".

Владимир Лоски богословствувал адулховно, жизнено и динамично. Той нахожда не от никакъв философски предостигания, а от самото Откровение, като извор на живи и живяне необходими истини. В тяхното тълкуване и разкриване той следва духовните прозрения на светите Отци. Днес влиятелите в съвременното, особено западното богословие известна тенденция към преиереване и омаловажаване на светоотеческото наследство като остаряло и не отговарящо на духовните нужди на нашите модерни времена. Лоски е категорично чужд на подобна мисъл. Според него светите Отци и учители на Църквата винаги са били и ще останат неразрешими на нейното вселенско съзнание и опит. Затова съвременното богословие, ако не изпитва жолата да бъдат такава, трябва да изразяват само същността на Църквата не иначе, а в дъха и силата на светоотеческото предание.

Една от основните задачи на Владимир Лоски е да посочи на Запада, че Православията не е само историческа форма на източното християнство, а непрекъсната и вселенска Истина. Това той изпълнява наистина по едно блестящо начин. Неговата упоритост а задълбоченост, с които търси доприри точки между източното Православие а днешно на византийските богослови, органически свързана с преданието на гръцките отци и латинското Средновековие са една от най-блестящите страни на неговата научна дейност. Като съвременна личност на Православията, той се стреми да я намери някъде в едно толерантно, научно, напълно обосноваващо диалог със Запада. И този Запад го уважава, цени и търси. В продължение на години Лоски четя лекции а Сорбоната по проблемите на патристическото богословие. Не малко негови трудове стават основни пособия а редица известни богословски и философски институти. Негова а заслугата да бъде възприета необитната дъбочина на богословията на св. Григорий Палама а да се изнесе тежкото му формулировка. Той разкрива трудността на Каледонската а Синодална а Дисциплина а саведлавадисколата христология а богословията на св. Максим Исповедник. Запечатлени в това отношение са думите на П. Мавродиев, който казва, че "а като историк и като богослов Владимир Лоски ни прирочаваше към диалог, към такъв диалог, който действително би се задълбочил а същността на нещата и би търсил истината съединяваща а обосноваваща — истина или византизма, ноу латинска, а само оная, която произтича от Духа и от Отца".

Това е богословията на големия учен, на големия учел Владимир Николаевич Лоски. При него не се срещаме никога да от никакъв теоретически достояния или логически доказателства на църковното учение, а едно опитно богословие, от което дъха присъствието на богата духовна реалност. Затова неговите трудове свидетелствуват за оная Божествена Премъдрост, която предразполага не към спекулативни умелвания в размисли, а към едно дълбоко навивяване на Нейното неизчерпаемо тайни.

Румел ВАСИЛЕВ
кандидат на богословските науки

"Възлюбен избранник на Божията майка"

Тази година се навършват 140 години от блаженото успение (2. I. 1833) и 70 години от откриването на светите Илдин мощи (19. VII. 1903) на великия православен богоуполник, преподобни Серафим Саровски.

Преподобни Серафим Саровски не само бележат угоди на Руската православна църква, но само знаменит православно светело а XIX-ия век, но е и един от реалните илюстриции на Православията Христова Църква, през цялото протежение на нейното 20-вековно историческо битие. Божие-то благославяне ту е поставяло перед оима на таква велика богоуполнича мълко като св. Иона Криситев и св. Иона Богоуполник. По отношение свитие на един праведен мъж, св. Серафим стон а Небесното Царство по-високо дори и от преп. Антоний Велики, защото саровският небижител се е подвизавал а бурната епоха на богоуполнича и вомоудумствата, а които са били бележни XVIII и XIX векове, когато опазването на верските истини е било сугубо трудно. Ако проследим живота на преп. Серафим, не можем да не се възхищаем от неговия ангелоподобен облик, от оная необилна божествена благодат, а която е била прирочил той до най-съвременните дълбини на своята праведна, благочестива, изцяло Богу

посветена, а само Нему себично предана душа. В изпити на преп. Серафим такова а изобилване се е съдизавило Църквата а божествена (земна), а Църквата гъркеставана (небесна), тъй че е палала вселена прегрета номоужа ни, и обиченото ни е станало така естествено, така обичано, така жолонивно, така необходимо и чудотворно.

На 20 ноември 1778 г., иновата Прохор (светелото име на преп. Серафим) е поставял за посланик а Саровския манастир, Таисовска вярляя, През 1786 г. той прироча монашеско постриване, след което се ръководява а мини нероликон а нероликон. Като нероликон о. Серафим проявявал разпореително успрелко към богослужението. Служел всеки ден. По цели-вои прекерявал а молитвена подготовка към божествената литургия. В замъни на ренностите духовни владели Господ е дал на тази девствена а пламенна душа велики небесни утешения. Отец Серафим изел да вилда поинорога адепел през време на св. литургия, която съслужел а неоси а братята а крави. Великаж, служел а св. литургия на Велики четвъртък; нероликон Серафим, като вилдвал: "Господи, стага благочестива...", е бил озарен като че със сиянчев дъх а вилдвал дъхем до въздуха откъм западните църковни

врати Господа Исуса Христа, обръчен от ангели и архангели. Като се приближи до авнона, Спасителят благослови служещите и молещите се, влиза в Своята янота в десната страна на иконостаса и се преобрази в неизказана светлина.

Но боголюбивата душа на Серафима жадувала за отшелническа полудия сред самотата на дивната и величавата сароска природа, сред нейните всекони и дивестни гори. На 20 ноември 1794 г. подвижникът се отдалечава на 6 км от манастира и се заселва в колиба, т. е. „далечна пустиня“. Това е начало на подвиги от него неизобрено напрегат и извънреден труден подвиг на духовно-православното богоуподобно самосушане, изпестуване в течение на 31 години. От 1794 г. до 1810 г. преподобният живее в пустинята, като от 1806 г. до 1810 г. се предава на пълно безмислие. От 1810 г. до 1825 г. той е в затвора (усамотенен) в светата обител. Тук, по повел на Божията Майка, от 1815 г. се отпочва неговия обществени подвиг на духовен старец и наставник на търсещите духовно ръководство в живота.

Към се е поддизавал преподобният в своето пустинно уединение, това е негова тайна. Известно е, че в продължение на 4000 нощи, като прекарвал на колени възради едни граници на нощи сред гората, той в устрани молитва отивала своето сърце и въздавал своите мисли в копещи към небесните висини. Мечки в др. дива зверове на сароските гори послушно и покороно служували на подвижника, а той ги е хранил със своите ръме.

Достигнал необичайно духовно съвършенство, преп. Серафим получал благодатна дар на чудотворство и прозорливост. Неизречени болести той изцелявал моментално, възникващи непременно от просителна искрена вяра в Господа Исуса Христа и устрани към Него молитва. Всекидневно до 2000 посетители минавали през неговата безна килия, търсещи неговата благословия, поука и помощ. Всеки ден преподобният правел по 1000 поклон до земята и прочитал по едно евангелие, така че за през седмицата читал цялото Новаго Завет. На всеки час извършвал правилното на преп. Пахомий Велики. Подвижникът спал на гола земя или на чували, пълни с камъни и пясък.

Отличавайки се с необичайно дълбоко смирение, той винаги проявявал особено любвеобилно отношение към всеки ближия, изповявайки го: „Радост моя!“

По лична заповед на Божията Майка преп. Серафим е основал протата Дивеевския манастир св. обител. Като започнала от 7 сестри, тя впоследствие е имала 300 монахини и 500 послушнички, чето число в време достигнало до 1000.

Преп. Серафим колкото и бил строг към себе си, толкова и бил снисходителен към другите. Той заещал на всички вариания православни люде най-необходимото кратко еседенно молитвено правило, предадено му от Света Богородица, което се е състояло в следното:

„След ставане от съв да се прочита Достойно ест, Отче наш (3 пъти), Богородице Дево (3 пъти) и Символа на вярата. От сутрин до обед да се чете на уста: „Господи, Исусе Христе, Сине Божий, помилуй ме грешния“. На обед пак да се чича утринното правило. А от обед и до вечерта — молитвата: „Пресвета Богородице, спаси ме грешника!“ Преди лягане — пак да се чича утринното правило.

„Аз бих грабнал в небеси обител, — разказвал неколкок препод. Серафим, — но не знам с какво или без тело, Бог знае. А за тази радост и небесна слава, която якуших, невялможно е да се разкаже.“

Когато една равна пролет няколко дивеевски сестри работели при Серафимовия шаор, преподобният им донасял зелена вейка с няколко чудни плодове. Вкусил им бил необичайно приятен и сладък. Като им подавал тези плодове, праведникът казал: „Хамете, майки! Това е райска храна“.

Всички се чудели — отде светелът могъл да има тия плодове, когато никакви плодове пробшо не могли още да бъдат узрели.

Едно семейство благочестиви дарители на Дивеевския манастир изпаднало в крайна нужда. Имало с какво да осветляват стаята си. Зимните вечери са дълги и тъмни. Жената започнала да роптае и негодува против самия о. Серафим. „Идевижж, — разправя тя впоследствие, — чувай аз някаква тряска... Гледай... Господи, страх и ужас ме обзе! Не смее да погледна и не вярвам на очите си... Празното, останало без масло, кандило пред иконите внезапно се запали само с бяла пламък и се омаза пълно с масло...“ „Отде Серафиме, Божий угодниче! — извикала жената, — заради Христа прости мене окаяната, ропотаващата! Никога вече няма така да правя!“

Едва ли има някой православен богоугодник, комуто Божията Майка през земния му живот да се е явявала 12 (дванадесет) пъти. Преп. Серафим е бил „възлюбен избранник на Божията Майка“, и тя го удостоавала със своите благодатни посещения.

На 25 март 1831 г., през нощта срещу празника Благовещение, преп. Серафим е бил посетен назве от Св. Богородица в присъствието на монахиня Евдокия Ефремовна, с Св. Богородица се яви, придружена от ангели, от св. Иоан Кръстител, св. Иоан Богослов и де в и ц и е-мъченици: Варвара, Екатерина, Текла, Ирина, Евпраксия, Пелагия, Доротея, Макрина, Юстина, Юлиана и Анисия.

„Пресвета Богородица говори много на о. Серафима, — разказва сестра Евдокия Ефремовна, — но аз не можах да чух всичко... Тя говореше с него така милоствено, както се говори със свой човек“.

„Виденето се продължи цели 4 часа... Св. Иоан Преподобен и св. Иоан Богослов благословиха о. Серафима, а с двете взаимно си целуваха ръцете“.

Божията Майка се е обръщала към сестра Евдокия с думите: „Ето, поседали тия Мои деди и нещете им!... Някои от тях са оставили земя и богатства, жадувайки за вечното и небесно царство, обикнали са единствено Господи, и, ето, виж, с каква слава и почит са се удостоили!“

В това си явление Божията Майка открила на преп. Серафима близкото му преселване в небесното отечество.

„Св. Серафим считал, че искрента вяра в Господи и в Неговото всемогъщество е първото и най-важно условие за получаване на небесната помощ. Наред с това, той поставил в православното ипостелане като условие за приемане на Божията чудотворна милост“.

На 19 юли 1903 г., при неколкок стечение на богомолния народ — над 200 000 души, — при необичайно тържествено, препри участието на няколко архиепископи и безчислено множество духовни дия, Сароският чудотворец бил официално причислен към сонма на прославените светици. „Когато поставили в прекарен почестен белинните мощи на новия светиц, всички присустващи усетили да влиза от тях дивна и съвсем особено благоухание... Народът с умиление наблюдавал как се захвърлят патерици от излекуваните сакачи хора, как се величие името на св. Серафима от току-що оздравели бесновати, как се леят обили съзли от току-що прогледнали очи...“

„От младините си, блажене, ти си обикнал Христа и с пламенно желание си поискал да Му служиш с непреставна молитва и труд, поддизавайки се в пустиня; с умилно сърце, като си придобил Христова любов, ти се явил възлюбен избранник на Божията Майка. Заради това ти възгласил: спасявай нас с твоите молитви, Серафиме, преподобие отче наш!“ (кондак).

Архимандрит ИННОКЕНТИЙ

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

Проповед за Въздвижение на Честния кръст

Силата на Честния кръст

Днес св. Православна Църква чествва Въздвижението на Честния Животворящ кръст Господен, който е най-важния символ на вярата ни. Кръстът, по яврата на църковната песен, е „дължител на цялата вселена, красота на църквите, крепост на верните, слава на ангелите и гибел на демоните“ и затова по думите на св. ап. Павел той е бил и ще бъде за

оник, които гният, безумие, и за нас, които се спасяваме, сила Божия.

В благочестив размисъл века проследим историята на кръста, прочетам на неговата сила, неговото значение и смисъл в делото на човешкото спасение.

Кръстът е познат на човека още от джюката на неговия

живот. Според някои кръстът е отразен в самата структура на човешкото тяло. При отплет ръце човешкото тяло представлява кръстовидна фигура — одухотворен кръст. Поради това на кръста трябва да гледаме като на символ на Божията любов и благодат, проявени към човека. След трехолоната негово обаче, когато човешката природа е вече разстроена и извратена, кръстът става символ на човешката жестокост и инструмент за жестоко наказание.

Древните народи, както евреи така и езичници, са гледали на кръста с презрение и отвращение и затова са го употребявали като оръжие за позорна смърт. Но Небесният Отец в Своен Благ Божествен Промисъл за спасението на човека, многократно — видимо и чудотворно — е укрепвал вярата на старозаветното човешество в спасителното и умиротворяващо действие чрез кръста, който излязъл на чорема в света още доайе Мойсей по Божие въздъхновение се изправил в народа си пред непреодолимата бездна на Червено море, той издигнал кръстообразно ръцете си, и морската вода се разделила, та еврейте минали между двете водни стени по сухо и когато излезли на отвъдния бряг, Мойсей отново издигнал ръцете си водата се съединила и фараонът с войската си потънала в морската бездна. Когато пъх евреите навлезли в пустинята и скитали 40 години, измъчвани от леш, глад и жажка, боговдъхнат Мойсей е въздъхнал водата на кръста, чрез който утолявал глад и жаждата им, когато пустата и безводна пустина е поднасяла мана и банкада от скалата вода. Когато евреите били нападнати от воинствен Амалик, Мойсей — 120 годишен старец — се навачал на банката планина и прекарал в молитвено блене с издигнати кръстообразно ръце. За да не отслабят ръцете му, те били подкрепени от Аарон и Ор. Господ чудомолитвата на Своен избраник, и малобройната еврейска войска одържала пълна победа над „източния Амаалак“ (Изх. 17:8—13).

Издигнатия в пустинята на Мързния медва змия, която съпоставя от змибоката отровна аска, който погледнал към нея, е също преобразил на Христовия Кръст, на който отровна та злото биле срязана и изхвърта победен.

Пророк Иона се отклонил от изпълнението на поставената му от Бога задача, и този му грях предизвикал бурно явление на морето. За да се избавят от явна гибел, морците по негово настояване го хвърчили в буйващите вълни и „утихна морето от своята ярост“ (Иона 1:15). Пророкът бил погълнат от голям кит и останал в утробата му три дни и три нощи. Съкрусил, той се обърнал с покаяна молитва към Бога, като „прострал кръстовидно ръцете си“ и бил изхвърлен на морския бряг.

Ето как още в старозаветно време за вярващите в Бога кръстът е бил сила Божия, а за другите, които са го осекверили с еническо нещестие и маловерие, е бил безумно оръжие за гибел. Всички тези чудотворни промисли на кръста са предобразил на животворния Кръст Господен, на който Спасителят Христос, чрез пролетата Си кръг, извършил нашето спасение от първородния Адам грях и ни освободил от проклетото в смъртта. Светите отци справедливо забелязали: „Както в праг чрез дърво на живота нашите прародители наднаха в грях, така и сега чрез дървото на кръста Спасителят избави цялото човешество от първородния грях“. Св. Иона Дамаскин допълва: „Тъй, както чрез дървото дойде грехът, смъртта и проклетото, така чрез дървото на кръста дойде животът и възкресението“. Така кръстът от оръжие за позорно наказание стана най-светият символ на саможертва и която за спасение от беда и страдания. Чрез кръста в единта и във всякъм чинопоследиане се предава възражданата Божия благодат за духовно възкръсване, за изцеление и за спасение. Све силата на кръста светите апостоли и всички Божии угодници вършили неизброими и дивни знамения и чудеса.

Църковната история многократно е отбелязала победната сила на кръста в живота на християните. Император Константин Велики, защитник на християните, пред прага на решителната военна среща с Максимиан влязъл на небо звездило кръстовидно начертание с надпис: „С това ще победим“. И действително с въздъхнователна сила на кръста, високо издигнат на знаме пред армията и врезан във воинските щитовете, той срази прага и с Миланският едикт в 325 година обяви

християнството за свободно и законно от държавата религия.

Във времето на св. ап. Павел проповеда за кръста и за разпятията на Него Спасителя и будела между езичниците недоумение. Нещо повече, те са превенявали тази проповед като безумие. Така е и за безумие, разсъждавали те, Бог да бъде равняван на кръст и да умре и по този начин да спаси погнаният. Така казва Бог е Той, шом каже не е моятъ да избегне смъртта; и как е моятъ да спом другите, шом не е спасил Самия Себе Си от смъртта. За да отстрани недоумението и да внесе успокоение, апостола писал на коринтските християни: „Словото за кръста е безумство за ония, които гинат, а за нас, които се спасяваме, е сила Божия“.

Спасителните Христови истини са дух в живот (Иоан, 6: 63) и те се възкръсват чрез вяра. Затова словото за кръста за ония, които вярват, е сила Божия. От словото за кръста се роди смирността и христобудата да се търси истината и се родиха идеята за братство, равенство и свобода. Словото за кръста учи как се живее и умира за Божията правда, как се развива в душите и живота на хората Царството Божие, което е правда, мир и радост в Светия Дух. (Рим. 14:17).

Словото за кръста беше сила Божия и за св. царина Елена, която въздъхновение се насоча към светите места да търси кръста Господен, скрит в недрата на земята в продължение на 300 години. По указанието на един стар еврей, в последствие станал християнин и патриарх Иерусалимски, под ръководството на царина Елена разкопали посочената от него могила и намерили три кръста. По продължение на Иерусалимския патриарх Макарий среден минаващата погребална процесия. След направената молитва последователно допрели кръстовете до трупа на умрелия. Когато допрели третия кръст, умрелия оживнал и се изправил. Допрели стъщи кръст и до една болна жена и тя оздравяла. Тогача всички се поклонили с радост на животворния кръст и умолили патриарха да го издигне високо, за да може да го видят и смъртния е грехогорен народ. Патриархът издигнал могилата на народа, казва се на издигнатото място и оттам издигнал високо светия кръст, та всички могли да го видят. Затова патриархът, установен от Църквата в чест на това събитие, се нарича Въздвижение (Издигане) на светия кръст. Затова в края на утринното богослужение Честния кръст се излезе тържествено за поклонение, издига се кръстовидно по четирите посоки на света, като при всяко издигане се пее по сто пъти умилително „Господи помилуй“.

Християнът кръст е поведя за покаян и покаяние на Спасителя Христа, който премина от подинга на страданията към славата на Възкресението. Християнът кръст е кръста на праведния, говен за Христовата истина. Св. ап. Павел казва: „Всички, които искат да живеят благоговейно в Христа-Иисуса, ще бъдат гонени“ (2 Тим. 3:12). Победен е и кръстът на народните герои, които въздъхновение от ръц към ближните и спасяватлята блядина на Родината, доброволно и търпяно прехода страдание и смърт.

Кръстът на благоумния разбойник е кръст на изгнания се грешник, който плаче за греховете си и чрез търпение и страдания изгулява своите прегрешения. И законният грешник има свой кръст, но той е подобен на кръста на изгнания разбойник, разният заедно с Христа. Той може да е и физически увиев, но в мислите и в чувствата той е увиев, роб е на своите страсти и порочи влечения.

И тъй, спасителен е само кръстът за праведен в него на Христа (Мат. 5:10—11). Блажен е само оня, който участвува в страданията на Христа (1 Петр. 4:13), който е издигнат от вяра и любов към Него и малките Му братя, търпни несправедливо худил, клевети, обиди и разни епити. Упорито и търпеливо посения кръст се осезва от славата на победата. Така ни уверява св. Цар Давид: „Блажене са всички страдальци за Божествена правда, защото техните подинги и страдания си извеждават пред огън и вода в покаян“ (Пс. 65:12). Прочее покаян посения кръст си упорито и смело в него на доброто и правдата, като благо и то дено време Христово, та като радост добродетелно да заслужим милостта на Навчачника и Господаря на всички живот Спасителя Иисуса Христа и тогава словото за кръста „за нас, които се спасяваме, ще бъде сила Божия“. Амин.

Протоиерей Иван КАНИНЧЕВ

Под покровителството на преп. Иоан Рилски

Милд съученици, Благочестивни християни,

Заставам на това място с голямо външение. Предан 51 години вие, току що завършили прогимназия, малки още деца, не отделили се от родителския дом и от родителските грижи, прекриване прага на тази страда. В днешното прогимназия емангеле Вие чухте евангелския разказ за избягането на св. апостола. И вие, от 50 деца, желани да постъпят в семинарията, бихме избрани 35—40 деца — един клас да се учим и подготвие за виасти на Христовата църква. Тук, на това високо място, обрасло в борони топи, вие бяхме като на Тавор

или на Елзоската планина. Посрещаната бихме и приласкани от нежни и топли грижи на просветени и любовни ръководители, възпитатели и учители, до главе с мистичния, по-късно Старозагорски митрополит, Павел (дартво му небесно); после — ръководени от бащински грижливия Русенски митрополит Михаил, а след него и от изтъняния и високопросветен д-р на богословските и философските науки принощавантин Неврокопски митрополит Бориса (Бог да ти прости!). В продължение на 6 години със съдействието и старанията уважаване преподаваните на от единия учител предмет

— и общообразователна, и богословска. Старинето на всички бе да ни научат не само на знания, но и на добродетелен живот. А под това свещено слово, под покровителството на преподобния о. Иоанн Рилски, сутрин и вечер, ние бяхме под благотворното влияние на евангелските слова, на умилителното пение, на образните проповеди. Заставаха пред образите на Христа Спасителя и Божията Майка, на Божияте угодици, ние се учехме и на чистота на помислите, които са началото на постыпките, и на яра, и на евангелските добродетели, и на жертвоготовна любов в служба на Бога и ближния.

Уч в дванайсет преживяхме 6 години и точно преиц 45 години на възрастния ден, ние се разделихме с нашата любима Алма майка, с любимия възпитател и учител.

Нашият Спасител Господ Исус Христос разпрати учениците Си да проповядват Божие слово: „Идете научете всички народи...“ И ние, с мощните крила на идеалния и огъня на младостта, се разделихме, пръснахме се — един станаваше скоро намери на Христовото стадо като епирийски свещеници, други отидоха да изучават още по-задълбочено богословските науки в нашата Духовна академия, трети избораха учителското поприще, някои — във Военното училище на двата чиновници в различни учреждения и служби. В духа на Христовото учение нашата майка, Православната църква, никога не е упреждала наследие върху съвестта на човека. „Който иска да върне след Мене...“ Който Мене принове пред човешките...“ Да! Който иска... / Е, слава Богу, почти всички наши съученици, в каквото и поприще да служиха, оставаха верни на Господа Исуса Христа. И ето ни сега събрали отново. Както св. апостоли, след като се пръснали в проповядване Словото Божие, пак се събрали в Божия град Йерусалим и всеки изясния редостие и планинците, които срещнаха в своята дейност, така и ние се събрахме вече няколко пъти да се видим и споделим помежду си резултатите, радостите и горчивините, които сме преживели през тези години на нашата дейност.

Ние, брати и сестри, се събраме този път през втората неделя след Педесетиница. Минувала неделя св. църква празнува на паметта на всички светци, а днешната, втора неделя, тя съставя паметта на всички български светци. С това св. църква има за нас да ни покаже какви плодове е принесло чрез действително съединение на св. Духа, как то е осветило подобни на нас люде, умдарило ги в дълбокия път до апостолски степен, упещавала ели за ползния на изменението, други за добродетелен живот; как този небесен огън въз над на огнени елци пренахна маловещния на апостолите, страха от който бяха обладали; как в него възрожда малолушето и скептицизма и как той разпалва в душните ни огъня на ревността, вярата, жертвоготовната любов да служат Богу. Да! Духът Утешител, Духът на истината, Който ни изпраща Господ Исус Христос, Който обича всяка скръпност, тъй както огънят пренася златото от пренасител му, този небесен огън, за който тоговорят оне днешните християни — този огън, който откарвал от небото, от боговете, Прометей, за да го даде на човешките и за което боговете от Олимп го призовали на скалите, за да бъде разкъсан от орлите. Този огън, Който Господ праща — Дух Светий, Той вдъхновява апостолите и всички светци за една възторжена и смела дейност. Този Дух Светий, както ни показва църковната история, прави от немощни и слаби физически мъже и жени смели иноведци на вярата, гнганати на духа; прави от дената — мъже, от мъже — герои, от героите — светци!

Брати и сестри! Ние сме окръжени от тайните на природата. Спокойно или бурно, морето прилича на нашия поглед; приличат го планините, образи с лесове или ученици с шапка; да вечните светове, по нищо не е в състояние да ни заинтересува така, както звездното небе; нищо друго не е в състояние така явно да ни говори за безкрай, за вечността, защото в звездното небе ние виждаме самата вечност. Безследно са изчезнали народи, помръзнала е славата им, затриван са се планинските, разрушаван са се храмове, но звездното небе остава едно и също, величаво, както е било да идват или отпадат вечните прадеди. Нанаста — небесата проповядват славата на Бога... Погледнете небото обяснено със звезди. Каква безкрайна грамада от тези Божии светла!... Какво необятно е тълкуно число, какво разнообразие помежду им и по колкото чеството на тяхната светлина! Дивна картина! Гледай, да се не изгледат. Дулата се умножава и изгвава в благогошен възторг!

Но има друга още по-величавата картина — картината на невиданото небе, на духовния мир, към който принадлежат всички светци, живяла някога на земята, и сега сполучи с вечна слава в небесната Църква, в невидния за нас свят на духовите. Това е небе, тъй да се каже, ново творение на Господ Акмултеев, и това небе е безкрайно по-съвършено от небото на първоначалното творение. На това небе, в този свят на духовите, има неизмеримо число праведни души, които сияят със светлината на любовта Христова! Какво безкрайно разнообразие помежду им и по достоянство, и по степен на съвършенство, и по слава!

Да погледнем с очите на вярата към небото и ще видим там всички Божии светци. Да сирем поглед и на българския цър-

ковен небосклон. И там ще видим цял сонм от Божия угодици, които, като небесните звезди, окръжават небесното слънце — Тръдениния Бог. Всички те, пръснали из средата на нашия народ, и по дълбочина на вярата, и по силата на любовта, и по предаността си към Христа, и по степента на нравствената си висота, стоят наравно с всички общоизвестни църковни светци от благодатните времена на Християнската древетина. На този църковен небосклон блещат с неповторяваща светлина и св. благоверен цар Борис, и св. седмочисленици, и патриарси, и мъченици и преподоби — мъже и жени.

Но ние, потиснати за Софийската дума, смиреници, мъченици, учели и расли под закрилата на древетобития отц. Иоанн Рилски имаме, без съмнение, по-голям афилиет към него. И но една цялва случайност, днес се чествува пренасител на неговите втедничи мощи от древнопросияната столица Велико Търново в Рилския манастир. Това събитие е станало точно преди 504 години — 1469 г. Един съвременен на това събитие писател — Вадислав Граматич, ни е оставил едно преписано описание за това.

След изкаването на османите в Балканския полуостров Рилският манастир бил оустошен и разрушен. Очелели са само в стаята и църквата, които отидоха да побягнат и настъпал мир в българските земи, трима братя, синове на Крушичкия епископ Яков — Иоасаф, Давид и Теофан, със свои средства и със средствата на други дарители издигнали отново манастира и го оградили. Братята нико не знаели за съдбата на св. мощи на преподобния о. Иоанн. В това време някой си Плавдински свещеник посетил манастира и им казал, че светите мощи на Рилския пустиниколетел се намирала в Търново. Това потвърдил и друг посетител на манастира. Мощите не били убедени напълно в истината на това и изпитали на първоначално време и в Търново, но след това, когато видели истинността на изказаното. Спаднали със султаноно писмо, няколко монаси, начело с Теофан, изкусени в Божественото писание и постинческите си подвизи, а по своя ум превъзходат всички в манастира, били изпратени в Търново да вземат св. мощи. Търновци не искали да ги предадат. Визитала се голяма крамола. Спорът бил решен от съдбата. Светите мощи били предани на рилските братя. Те оше на следния ден потегляли с натоварената на кола ракла, изпратени само от някои бели люде и неколцина монаси от съседните манастири. При изход от манастира попитали соко Николов на р. Росица дали бил предшественик и големият почитател на местните чудотворна Божия жупан, въз и от други болни. Отслужена била божествена служба, на която се стекли всички и отпалди дълбока почит на светца. На другия ден, изпратени и съпроводени тържествено, те заминували за Средец, където положил св. мощи въз великия храм на св. ВМЧ Георги, където лежал и св. крал Милутин, наричан Бански. Тутакси се стевка при тях нелицит град със свещи и кандила. Оттук братята увещавали манастирското братство за пристигането си в Средец, и след 6—7 дни те потеглет за манастира. Една местна болярка изпращала на светите мощи от манастира около 100 пенева, а мъжът ѝ закупил за 6 златници скъп покров, за да покрие ковчега на светца.

На следния ден, тържествено съпроводени от местните свещеници и жители, братята потегляли за манастира. Научили за пристигането на св. мощи на светца, жителите от околните села се събрали при реката Герман, където дочакали шестенето. Тук очкавал светца и нугметел с някои от братята. След почина за пристигат в рилския манастир Орашия край село Рила. Оттук до манастира, с извадени метох и килии, братята носили на равноте си ковчеза. Там, където се събрали от Средец — Рилска и Илинца, очкавали св. ракла и останалите братя от манастира. Всички кълвон, с якон и хоруга, носели светца и го поставили на специално приготвено място в храма. Това станало на 30 юни 1469 г. След като извършили всеобщо бление, било определено всяка година да 1 юний, в деня на св. бесребреници Козма и Дамиян, да се извършва бление в обителята на преподобния и тържествено да се правилва възторженото на честните мощи на св. Иоанн.

И това, след като били пренасител св. мощи на светца от Средецката митрополия в Търново от българските цари Осман и до тази година — годишната възторжеността им отново в манастира, изминали 274 години, а от възторжеността им до сега — 504 години. И днес неговите честни мощи почитат там и издълват вечнотечуващи поток на безвъзмездно изцеление за оне, които с топла вяра прибягват към тях. И днес Рилският светец, покровител на българския народ, прилича ежегодно хиляди поклонници, които, заставайки през неговата светлана ракла, приемат колене, издълват ръка за крестоно знамение, и встата им пеналат вълно да преподобния о. Иоанн.

Други стъпници, днес срещати на св. възторжеността от духовна радост, заедно излизали на следно в нашия храм три паметни събития — 45 години от завършването на семинарията, отразуването деня на всички български светци и възпоминаване на пренасителните мощите на св. Иоанн Рилски.

Даво Бог, чрез молитвите и застъпничеството на великия пустиниколетел, ни помогне да бъдем запазени оше здрави, за да можем до края на живота си да останем верни на родината ни Църква и заветите на св. Иоанн.

Иконом Христо ПОИМИХАЙЛОВ

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

Септември 1923

Зативят сетилте гърмежи
на безразсъдни погром,
тешкат погивали младежи
полята

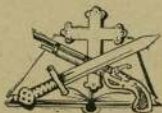
край Бойчиновци и Лом...

И в тигостната и черна гърволина
вошта завърча сетния си пленик:
дана,
младежи,
грозната старича
и селския смъртен свещеник...

Картечен откос...
Вик содавен...
Раздра намяршената тишина...
А някъде Балкана
с ръст направен
предсещаше далечна светлина...

Край малкото
покрушено село
смъртта нязнава свои хороход,
лулата в облак скри лице
и тегне ниско мрачен небосвод...

П. ЯГОДИН

ИЗ НАШЕТО ГЕРОЙНО МИНАЛО

Костенецкият деспот Янкул-Черньо

(По случай 600 години от героичната му смърт)

„Зора зори... Започва кървав бой
при Костенец за българската вяра..."

Камен Зидаров

През XIII и XVI в. в българската и сръбската земи били разделени на административни провинции, наричани деспотства, а техните управители — деспоти. От това време са ни известни Варненското деспотство, управлявано от деспот Добротич, Крънското — от деспот Елтемир, Ценинското — от деспот Слав, Разложкото — от деспот Драгостин, Прилепското — от деспот Влашкин, Серското — от деспот Углич, Костенецкото — от деспот Янкул-Черньо и др.

През 1364 г. османските завоеватели превзели Одрин и Стара Загора. По-нататъшното проишествие на инашествениците в югозападните предели на България било възприето от ожесточената съпротива на населението от Костенецкия край. Той силно отпор на врага давал се своите дружини храбрят костенецкия деспот Янкул-Черньо, възляз в народния епос като войвода. Янкул е държал ява връзка с последния владетел от Втората българска държава цар Иван Шишман, установил се в крепостта Урвич край София.

Герой ли е бил дошлия в крепостта Урвич Иван Шишман или страхливец? — Ето какво ни говори за него хорската припевка:

„Откога са ѝ, мила моя майно лъо, зора зазорила,
откога са ѝ, мила моя майно лъо, войска провържела,
коя до коня, мила моя майно лъо, княж до княжа...
сам ги води, мила моя майно лъо, цар Иван Шишмана..."

Крепостта Урвич Иван Шишман излязла с войската си на Софийско, Итхиманско и Костенецко полеза, за да се бие „за българското име“ и „за Христова вяра“, както по-нататък говори същата народна песен. Из Самоковския край и днес се говорят за Царевни владелици, Шишманово кале, Шишманов гроб. Но в народния фолклор и в писмените източници от тази епоха дума не става за град Самоков, защото той тогава не е съществувал. Самоков е град със столетия по-млад от околните селища. За него не говорят и историчните описания бой между Баязидовите синове Муса и Мехмед, станал в ме-

стността Чамурлия — току-що под самия сегашен град, и то чак към 1413 г. Като най-старо и епископско селище на този край историческата наука познава Костенец, на който някои от видните, мадавите, самоковците се намирали по горните течения на Марица и Искър.

Местното предание, отразено в легендите на В. И. Непомнявич-Данчилю и Стефан Захариев, говори, че цар Иван Шишман е посещавал Костенец. Той е възлагал голяма надежда на костенецкия деспот Янкул-Черньо и бойните му в ойна кръгична и съзбоносна година за България. Към Костенец навлязъл на инашествениците бил много силен.

Направно цели седем години султан Мурад I Худавендигар се мислил да победи Янкул и да превземе Костенец. В гнева си го нарекъл „Кифир Кюстендже“ (Проклетия Костенец) и „Губеран Кюстендже“ (Костенец, решен да загине, но да не се предаде).

По единствено то на турския инашественик и историк Евлия Челеби султанът изправил към средата на октомври 1372 г. Балабан паша от Одрин с многочислена войска срещу Янкул-Черньо. От народния фолклор ни става известно, че по това време Янкул се намирал при Иван Шишман в Урвич. Пристигнала до него писмо, с което му известявали да събере бързо своята трилалалма войска и да се върне в Костенец, който бил обсаден от турците. Това е била последната среща на Янкул с Иван Шишман. Той пък Янкул не удържал отбраната на Костенец. Балабан паша превзел града. Костенецани се укривали в продължили съпротивата от Калето (Горна черква). Работни и тук, те се преселили в укрепеното на гашалата местност Гирванова ливада. Тук станало решително сражение. Много от българите, които се изтеглили на близката река, били настъпвани и пленени. ...така тази река се нарича Пленцица. След това битката продължила при крепостите Бунара и Градине. С 280 опелелни воини Янкул прекосил хълма Соколовец и успял да се затвори зад яките стени на Костенецкия манастир „Св. Спас“. Геройски се отбранявали деем в вошец ичла селцища. Най-после прагът нахлул през откърнатата железна врата откъм север. Злоупотребил се лота ще сред масовския дяво. Янкул палнал убит.

Балабан паша и ... Гирванова ливада (дн. Долна база), Иванова махала (дн. с. Марица), Радул,

Урвич, Среден (дн. София). Страхували се от завършването му, па може би и от желанието да скрият на сигурно място трупа на своя опачан войвода, игуменът и дошлата Янкулова майка дигали цялата и го спуснали в гробницата на восточенския епископ Пансий, считан за основател на манастира. В суматохата те не са имали време да погледят нов гроб или пък да изпадат надобро такава година гробница, в която и днес се похон врахът му. Гледали са само от моголата с човешки трупове да отгледат лето — легендарният герой и полагателят бранство на Костенец. И добре са сторили. Било 26 октомври — Димитровден. Кървав Димитровден за Костенец и в неговите Палеи. Предишният епископ от Восточна и малхалие Пана и Койковен дошла да помогнат на стария игумен, за да изкопает общи гробница в манастирското гробище и погребат убитите Янкулова воини, монаси и послушници, воели участие в жестоката битка. Дошли и някои жени. Ридания отслабили оцървенелата обител.

ОТЗИВИ И БЕЛЕЖКИ

Една среща

От 30 юни до 2 юли включително съвнушуците от ХХI випуск имахме своите поредни срещи с Сибиряците. Било ето следният 45 години от завършване на Софийската духовна семинария. Додадох със съвнуците си почти всички. Това показва, че единичното и общата между нас са запазили още своята сила.

На 30 юни, събота, се събрахме за вечеря в храма „Св. Иван Рилски“. Након от съвнуците се запознавах „дано-во“, след което адраво се прегръщаха с овалжени очи. Не бихме забравяли само прикритите си. Те предизвикаха сърдечен смях, защото ни връщаха назад в давяващи години. Беше мило и затрогващо. На вечерното богослужение гледах все така сдължовисно и певно, които отдавна са били далеч от клироса. Можех ли се похвалю, че няколко пътиш випуск се славеше с гласовити калпоси и корони левни. Жалко, че након от тях ние никогато не ще чуем...

На 1 юли пак в храма „Св. Иван Рилски“ имаше архиерейска света литургия, отслужена от съвнуците ни Негово Преосвещенство Макарийоскопски епископ Николай и няколко наши съвнушници, вече свещеникономи. Саво прогнаше свещеникоповом Христо Пансийахто, който добра свърза нашата среща с празнуването през тоя ден на всички български светици и на преливие юшите на св. Иван Рилски, наши покровители и закришци. Помнахме имената на починалите наши другари, а след тона бе отслужен молебен с многолетствие за останалите живи.

Обядът, сервирен в столовата на Духовната академия, беше изриден. Не можех да не благодаря на тона на домакина на Академията, неговата съпруга и културния персонал. Вертерта се събрахме в ректората на малка лакуска. И дъето сибиряците преминава при првишево настроене, много смех и закуска, пршомняме на случки от чешкецкия ни живот и извлизане на стари наши любими песни.

На 2 юли съвнуците потеглихме със специален ребе за Рилски манастир. Кубаната утрин, почетелашката от чудно образбелителите постола, а след това влизаме по Рилската река и срещата зеленина, която ни обгряна и притисна — всичко тона ни достави година радост. Към 11 часа прекривачие широко отворените врати на манастира. Бяхме восрешнати толо и

Балабан нина през 1372 г. не е разрушила Костенецкия манастир, а само северната крепостна стена. И Челебю казва, че „от крепостта останала стена“. В северната част на манастирския двор още личат основите на две северни стени, от които изтрещата, по-малката, ни навева на мисълта, че е издигната впоследствие. Ако беше разрушен манастира, нямаше тогава народът да погребва своя герой в развалините му. Същият е разрушен през 1666 г.

В Епархийския поменник на Зографския манастир са записани поклонници от Костенец през 1803 г., в които се среща фамилиното име на Янкул-Черно: „Дойна, Господиня, Анастасия, Черна...“ Наверно, това са прапучи на Янкул-Черно.

Янкул-Черно — един забравен герой, се издига като велика дъб в сонма на великите и благосмъртни българи.

Поклон пред подягата му!

Архам НЕСТОП

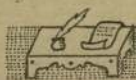
сърдечно от Високопреподобния игумен архимандрит Методий. Идвалих се стараване към храма, да да се поклоним пред мощите на всеночитания български светец Иван Рилски. Излязше тропира и поред коленикопреклоно изпросихме неговата помощ и закрила. След кратко разгледане на манастирските сгради и споделяне на възхищението си от строителския гений на нашите стари майстори, се отправихме за партизанска поляна. Направихме няколко снимки и до насита се любвахме на обкриващата ни и внушаваща респект и гордост рилска красота.

Обида ни сериариха в един от салоните на ресторанта. Споделихме впечатлението от изминатите два дни, но, като че ли, си плаксеме от тона да си мислим, че тона е нашата наследна трагедия през тази ни среща. Бяхме започнали да разглеждаме музеи при манастира и да се върнем в София, но се получи съобщение, че към манастира вече пътуват Негово Блаженство Николай VI Пала и Патриарх на Александрия и на цяла Африка, придружен от Негово Светейшество Максим Патриарх Български. Решихме да вземем участие в посрещането на високите гости и да получим благословението ни. По тоя случай си спомняме, за да другарската ни среща в Преображенския манастир, когато имаме честа да бъдем благословени и поздравени с напълнени слова от Негово Светейшество Румълския Патриарх Юстиниан.

Към 16 часа тръгнахме обратно за София. Още по пътя изком от съвнуците се отделили и земайки към своите местожителства. Разделяме се усмихнати, но и доста натъжени. Дадл след три години ще се видим пак всички живи и здравни... Прекрасното гледно джа два ни освежиха телесно и духовно. Направените снимки ще ни дадат възможност да си припомним при всеки случай изид образи. Преживяното се връща в нашето всекидневие в грижи и ни върна в юношеските години. За кратко време бихме пак изгледали момчета, макар и вече побелили.

Дано Бог помогне да има мир и разбирателство между всички хора, та да осмислим и завлапуваната наша сдължана среща.

Б. ПИПЕРОВ

ЦЪРКОВЕН И ОБЩЕСТВЕН ЛЕТОПИС

У НАС

приветствували от архимандрит Антоний.

Високите гости разгледаха старинните параклиси от 1717 година, църквата, строена от архитект Колю Фичето през 1842 година, и жалищните сгради, строени от същия архитект. Преходилият на ДС Тодор Живков даде нашия уславия за реставрирането — опазването на историческия Калфийски манастир — паметник на културата, крепост на българския дух и смъло дъсловие на следващите поколения.

Монахиня Олимпиада

Във връзка с отпразнуване 70-годишнината от основаването на партизаната организация, 9-то юнското състояние от 1923 г. и обявяването на с. Клисариево, Великотърновски окръг, за град на 9 юни 1973 г., първият секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет Тодор Живков придружен от партизани и държавни ръководители посетил историческия Калфийски манастир — крепост на българския дух. Те бяха сърдечно посрещнати от съестрите на манастира с лад и сол по стар народен български обичай и топло

БЛАГОДАРНОСТ

Негово Високосвещенство Нефколовският митрополит Пимен сърдечно благодари на всички, които са имали любовността да го поздравят по случай имнина му ден и молятвено им пожелава здравие и всяко благополучие.

БЛАГОДАРНОСТ

Семейството на старофорния свещениконом Никола Горанов от Махайловград изказа сърдечна благодарност на Негово Високосвещенство Владислав митрополит Филарет, на Протосиндела му архимандрит Софроний, на Архиепископският наместник старофорния свещениконом Герасимов и на всички духовници, които взеха участие при опелото на покойната Вера Попниколова, починала на 18. VIII. 1973 година. На негово Високосвещенство митрополит Филарет изказва специална синова благодарност за произнесеното от него на опелото прочуствено утешително слово.

Синово благодарим на Негово Високосвещенство Русенския митрополит Софроний за изказаните телеграфически трогателни съболезнования.

Изказваме сърдечна благодарност на многолюдното гражданство, което с присъствието си почето паметта на покойната, както и на всички отци, приятели и познати, които устно и/или писмено ни изказаха съчувствие по случай тежката за нас загуба.

От оплачените семейства

БЛАГОДАРНОСТ

По случай смъртта на презвитера Стойка Дойчева Пенянова съвместно с протоперей Иван Тодоров, Архиепископският наместник в гр. Мичурин, и семейството му изказват сърдечна благодарност:

на Негово Пресвещенство св. Величкия епископ Калинин, Викарий на св. Савинска митрополия, за извършеното от него опело на покойната и за съчувствените утешителни думи, изказани в словото му;

на Негово Високосвещенство свещениконом Георги Берберов, Архиепископският наместник в Бургас, за утешителното слово и за участието му в опелото;

на Негово Високосвещенство архимандрит Самуил, игумен на Шипченския манастир, и на отците старофорния свещениконом Васил Кърнев, свещениконом Георги Жеков, про-

топерей Иван Иванов, свещеник Раицел Шишков, свещеник Радослав от Сливен, свещеник Стоян от с. Бродяново, и дякон Димитър Очваров за молитвено им участие в опелото на същата покойница;

на Негово Пресвещенство св. Мавзаровският епископ д-р Николай, Ректор на Духовната академия в София за изразените телеграфически искрени съболезнования и на всички събратя, роднини и приятели, които взеха участие и гозагиваха на същото опело, като помисляха паметта на покойната с присъствието си на опелото и погребението и на изказаните съболезнованията си.

От оплачените

ТЪЖЕН ПОМЕН

На 23 септември т. г. се навършва една година от смъртта на старофорния свещениконом

ИВАН ГЕОРГИЕВ ПОПИВАНОВ

епиориски свещеник и председател на Църковното настоятелство при храма „Св. Богородица“ в гр. Хасково и Архиепископският наместник на Хасковска духовна околина.

Покойникът още от младини се посвещава на святото и отговорно пасторско служение, което със завидна ревност и усърдие изпълнява до края на живота си в продължение на 38 години. Поод на неговата неуморна пасторска дейност е новопостроеният храм „Св. Иван Рилски“ в гр. Крумовград, където той е бил епериориски свещеник в продължение на близо 20 години. Изпълнен с неколкократна вяра в Бога и с пламенно родолюбие, той служи предано на Св. Църква и на народа ни. Свещената добротата и с отичащото си сърце о. Иван спечелва любовта и уважението не само на верниците, но и на епархийските си началства.

Използуваме случая да благодарим синовно на Негово Високосвещенство Пловдивският митрополит Варлаам, който лично извърши опелото и произнесе утешително слово, в което изтъкна църковните и гражданските заслуги на покойния. Благодарим и на всички близки и познати, които през изминалата година за една година ни изказаха своите съболезнования.

На 23 септември т. г., неделя, в храма „Св. Богородица“ в гр. Хасково ще се отслужи заупокойна св. литургия, а в 10.30 часа — панихида. Показваме всички роднини, близки и познати да почетат заедно с нас паметта на същия ни покойник.

ОТ СЕМЕЙСТВОТО

В ЧУЖБИНА

ВАРШАВА. Полският в-к „Слово повсехие“ в броя си от 14 юни т. г. домества следната кратка информация за постоинна дата на празнуването на Възкресение Христово от всички християни:

„Вторият Ватикански събор се изказа за уединяване от всички християнски църкви датата за празнуването на Великден. Неодавна Московската патриаршия, Цариградската патриаршия и Румънската патриаршия изразиха своята подкрепа на това предложение.

Вярност за постоинна дата за празнуване на Великден е била непосилна разглеждан на срецната на представителна на Католическата църква и на Светония съвет на църквите, състояла се востановена в Лондон. Според официални сведения, пронализаци от компетентни ватикански източници, съществува голяма вероятност, че още от 1974 година всички християнски църкви ще празнуват Възкресение Христово едновременно“.

В информацията се даван още за знание на читателите, че първото предложение за постоинна дата за празнуване на Пасхата е било направено още на I Вселенски събор в Никея в 325 г.

АТИНА. Св. Еладския в бр. 11 и 12 от 1 и 15 юни т. г. помества следните съобщения:

1. Под заглавие „Чувства на взаимна обич и братско сътрудничество“ редакцията обявява: „От тези хозони многократно бе изчертавало значението на контактите на Предстоителите на Православните църкви. Така, неотдавнашният контакт на Балаженевия Български Патриарх г. Мавсим Екдос с Вселенския Патриарх, така и с Предстоителя на Еладската църква и с други водачи на Православното допринесе още веднъж да се констатира веруниите братски връзки на любов и единство, които свързват една с друга поместните Православни църкви.

Характерен пример на това всеправославно единство е номонияето, което бе паздено след възвръщането на разсеяното, което се възникна в Цариград между Вселенския Патриарх и Предстоителя на Българската църква. Съгласно

това момоние била изразена от двете страни чувствата на взаимна обич и братско сътрудничество между двете църкви и съвместно била разглеждана общите въпроси, които засягат Православната църква. Беше формулирано общото желание в сътрудничество с всички православни църкви да се принажи общите въпроси на Православие и по-специално темата за подготовката на Светия и Велик Събор на Православната църква, а също така и сътрудничеството с другите Християнски църкви и да допринесат за благополучието и мира на всички човени.

Всесрдечно пожелаваме тези извления на братско сътрудничество да допринесат този Православното, обединено, да проследие в сие до краищата на вселената“.

2. Под заглавие „Дава отразение в паметта Еладска църква“ редакцията пише: „С голяма радост кристоменото изпълнение на Еладската църква бе осомелено, че Софийската духовна академия е провъзгласила еднотувно за свой почетен доктор Негово Високосвещенство Кипруския митрополит г. Варлаам за издателят наскоро от него книга „Основете Устая за управлението на православните патриаршии с исторически сведения“ и като признание въобще на неговото дело. За отбелязване е, че Високосвещенният Кипруския митрополит е издателят първия иерарх, който след Българската съзвиза и единството й посетил Българската църква и допринесе много за укрепването на отионияната между двете сестри-църкви.

Това почетно отличие към видния иерарх, който е много познат с неколко литературно дело и отионично изпълнение от преди издателят на поместните Православни църкви, бе отбелязано по повод издаването на обемистата му книга, която запълва една година панихида и като признание въобще на неговото му.

Веднага след издаването на трудния том в тази колони бе отбелязано, че „Заблещаният грех на Високосвещенният Кипруския митрополит г. Варлаам съставлява събитие от всеправославия и еладския живот и блясък“. Самозаблещането сигурно сме, че забележителността му и многоценния при-

нос ще бъде погнетен не само в границите на Еладската църква, но и в от всички други фактори на другите Православни църкви, както и от Християнския свят, който е източна по-гледна с всички Православни святи.

Радиаме се, защото това предвиждане се сбъдна изцяло. Заслужава да се отбележи, че почита, отдадена от Софийската духовна академия на Високопросветения Катърски митрополит, който е подобава на други почетни отличия, дадени му от страни на други Православни богословски школи и Академически институт, се посрещна с уважение в цялата Еладска църква.

Док. проф. Бр. ЧИФЛЯНОВ

НЮ ЙОРК. Кореспондентът на БТА съобщава, че на 3 юли т. г. е била тържествено открита българският културен център „Св. Климент Охридски“, устроен по инициативата на Българската православна епархия в САЩ и сградата на Българската митрополия в Ню Йорк. В награждение е доброволен труд културен център, който был открит с молба от Ню Йоркския митрополит Йосиф, да разположение на посетителите са български художествени и научни книги, грамофонни плочи с народна музика и песни, учебни пособия по български език и др. Българският културен център има широк план за просвета и културна дейност.

Портрети на български възрожденци, на революционни дейци за освобождение от османското иго, на видни български писатели и книжовници, картини от българската природа и изгледи от столицата София и други наши градове, фолклорни предмети и национални трибюргирски украсават българския културен център „Св. Климент Охридски“, който има да задолжа една наслада духовна жажда на многомилионните наши съотечественици, живущи в Америка.

АТИНА. Първият симпозиум за св. Иоан Златоуст. — Патриархията институт за патристически изследвания в Солун е организираща тридневен симпозиум на тема: „Духовният мир на св. Иоан Златоуст“ по случай тържествата за откриване на първата сграда от кооплеса на института. Били са поканени и са взели участие 15 учени от САЩ, Белгия, Франция, Германия, Холандия, Румъния и Гърция, специалисти в изследването на богословие, пастриското дело и филологическите ценности в съчиненията на светия отец.

АТИНА. Св. Синод на Вселенската патриархия по предложение на Св. Синод на Еладската църква е вложил в своята на светите жени приснопаметната Лидия, първата европейка — християнка, приела са. Кръщение от ръката на св. апостол Павел край Филипи по време на второто му апостолско пътешествие (49—51 г.). Паметта на новооткритата свещница ще се чествува на 20 май.

ФРАНЦИЯ. — В къщата, в която е живял Волтер — просветителят от 18 век, който беше „пророчествувал“, че не след много време Изнаят Завет има да се намери дори в антикварните книжарници, днес е настанен един от отделите на Библейското дружество, което издава Новия Завет на стотини емпии а в милиони екземпляри

Иван Ж. ДИМИТРОВ

ГДР. Неотдавна в тази страна бе проведено 7-дневно съвещание на извънпартийния комитет на Световния Лотерански съюз, на което присъстваха над 100 епископи и други висши църковни дейци от повече от 30 страни. Властите на ГДР оказали съестранна подкрепа за организирането за първи път в страната на такова съвещание. Комитетът утвърдило обща централата на Световния лотерански съюз в Женева за взема за инициативни мерки за възстановяването на Виеплат и за предприемане на разни други почини за борба с нечестията и нещастията. Комитетът поставил, че ежегодното СЛС се предизвиква по 24 милиона марк за указване помощ за най-нуждаещите се с света.

Била взета резолюция и отправено извещение за борба с расизма и апартейда. Не са били взети резолюции относно актуалните резултати на Конференцията за сигурност и сътрудничество в Европа. Председател на СЛС проф. Микало Юва (Хелзинки) изразил надежда, че подобрените политически отношения в Европа ще укажат алианси за подобряване сътрудничеството между изряните от Исток и Запад.

Виназъ взето решение следващото заседание на Комитета да се проведе през 1974 г. в Нориххамптън (САЩ).

ВАТИКАНА. На 5 юли т. г. във Ватикана е публикуван документът на Конгрегацията по въпросите на вярата, относно някои доктринални проблеми на Католическата църква.

Този документ припомни, че в западен продължава да е в сила догматът за папската непогрешимост, който никога не е бил аннулиран, но впоследствие малко понастояв в сила, в резултат на възвездането принципа на колегислалността. Ватиканският документ подчертава, че развитието на актуалното възложение не означава, че Католическата църква претрива към дневния рож на догматическите раздичия, които продължават да съществува между различните християнски вероизповядници.

Текстът на този документ подчертава, че интерпретацията на истините на вярата може да се въздвигне в зависимост от промените се условия на живота, обаче различията на интерпретацията могат да засягат само начина на изясняване на доктриналните истини, а не и тяхната същност, която си остава неизменна. Този документ носи заглавие: „Miscerum silicium“. Този папски документ изяснява още един път становището на Католическата църква спрямо някои проблеми на католическата доктрина, които впоследств са предмет на „частните“ богословски интерпретации на някои западни богослови, и по-специално на професора от Табингския университет Хас Коонг, който се обявил в открита опозиция на становището на Конгрегацията по въпросите на вярата, заявявайки между другото, че „... последният документ в своите твърдения, имащи обосновава мотивировка е доказателство за това, че Конгрегацията продължава да не внася конструктивен елемент за дискусии относно проблемите, които се отнасят до Църквата, до ошествително и непогрешимостта, именно до ония проблеми, които са в центъра на вниманието на вселенската Църква в нейните актуалнически почини.“ Откритото становище на проф. Коонг е внесло голямо смущение в богословските среди на Католическата църква.

Западогерманският католически богослов проф. Карл Рахнер си е додал оставката като член на Междувароудната теологическа комисия при Конгрегацията по въпросите на вярата и като съветник в Доприналната комисия на епископата в ГФР.

ИТАЛИЯ. По инициатива на Берлинската конференция на католиците от европейските страни на 20 и 21 юли т. г. в гр. Паза (Италия) е била проведена среща на повече от 100 млади прогресивни католически дейци. Тези срещи преминаха под лозунга: „Принос на младите католици в изграждането на Европа на мир“. В резултат на изяснене доклад и проведена във връзка с тях обилна дискусия конференцията изяснява със следното становище: „За осигуряване на най-голяма безопасност и осигуряване за всички народи най-полезно сътрудничество е необходимо, щото принципите за мирното съществуване да са в основата на отношенията между държавите и различни обществени системи. Мирното съществуване не означава изчезване на противоречията между противоположните системи и класовите интереси. Но всички миротворни сили ще трябва още повече да бъдат напрегнати за борба срещу империализма, икономическата експлоатация и политическия гнет“. Във връзка с това участниците в срещата подчертали особено значение на Световния митрес на силите на мира, който ще се състои в Москва през октомври т. г. и задължила делегацията на Берлинската конференция да представи на този конгрес становището на младите католически дейци, събрани на съвещанието в Паза.

В отгледно изяснение те порицали чудовищното престъпление на португалските колонизатори в Мозамбик, а също така и всички империалистически и колониални прояви в други части на света.

Участниците на съвещанието изпратили на адрес на Х Световен фестивал на младежта и студентите в Берлин писмо, в което изразили своята солидарност със целите на фестивала, „който е важен етап в стремежа на младежта на всички народи за мир и обществена справедливост“.

Граждските власти на Паза оказали сърдечно гостоприемство на младите католически дейци, а самият градоначалник проф. Лазарин присъствувал на откриването на съвещанието и произнесъл приветствие.

* Д-р Х. П. ХРИСТОВ

Цена 3 стотинки — годишен абонамент 2,30 лв.;
сметка 111011 БНБ — Софийски градски клон
Синагодално издателство — ул. „Св. София“ № 2 — София

Редактор доц. Георги П. Царев

Печатница „8-ти септември“ — София